

מיכה

בדברים אלו לזכרו של מיכה אעמוד על אותו חלק באישיותו שהרשים אותי מאז ומתמיד, על אותם קוי אופי בולטים העולים בפני עם דמותו. זכורה לי תמונת ילדות מהכיתה השלישית בבית הספר היסודי. כתתנו עמדה בתחרות עם המקבילה מי תסיים ראשונה את קריאתו של אחד מספרי התורה. השיעור הקובע בתחרות היה לפני סיומו כשכיתתנו לא עומדת ב"משימה".

מיכה קם וצעק כי על כולם להישאר בהפסקה הגדולה ולסיים את הקריאה. ואכן, למרות פיתויי ההפסקה נשאר המורה והתלמידים והכיתה נצחה. עם סיום הקריאה, בעוד כולנו שואגים את הקריאה המסורתית "חזק חזק ונתחזק", פרץ מיכה מהכיתה לעבר תלמידי הכיתה השנייה שהמתינו בחוץ בקריאה: "ניצחנו!!".

תמונה זו משקפת בעיני את אחד ממרכיבי אופיו של מיכה, אופי שהבשיל בבגרותו וזכה לגיבוש הכרתי ושכלי. מיכה תמיד ראה את המשימה של הקבוצה אליה השתייך. על הקבוצה היה לנצח, ויהי מה, ומיכה היה תמיד, אם לא המנהיג האחד, אז מבין המנהיגים. הוא השתדל תמיד להכתיב את מהלך העניינים ולתכננם, כך שיתנהלו לטובת הקבוצה אליה השתייך. בצעירותנו היינו משחקים במגרש שבין הרחובות הגפן והתאנה. מיכה היה כמעט תמיד החלוץ המרכזי אף שלא היה הכדורגלן המצטיין מבינינו. הוא "עשה" את המשחק, מסר כדורים, צעק ודרבן – הכל כדי שננצח.

אהרון דפני, שהיה צופה במשחקינו היה אומר "מיכה משחק עם הראש". היו עוד מנהיגים, אך במבט לאחור נדמה לי כי הם היו מנהיגים "לשעה" בזכות כשרונותיהם בתחום מסוים בו עסקו. מיכה היה רכז המשחקים בכדורסל, כדורגל וכדוריד אף שהיו רבים שעלו עליו בכישרון המשחק האינדיווידואלי שלהם. מיכה היה, מה שקרוי, "עם הרגליים על האדמה", הוא ראה את המציאות ואת התנאים כפי שהם ואת הדרך למטרה שעמדה בפניו בחר בהתאם לכך. לעתים הייתה התופעה מעוררת ביקורת מצד החברים שלא תמכו בסילוק כל הדברים האחרים בדרך למטרה.

זכורני, הויכוח שהתנהל לאורך כל תקופת לימודינו. מיכה לא ראה חשיבות בהכנת שיעורי הבית בכל המקצועות, ובמקרים רבים שהעבודות תהיינה מוכנות בשבילו. הא היה מסביר כי אינו מוכן להשקיע את מאמציו במספר שטחים שהוא אינו מעוניין בהם רק בשל התעודה אותה הוא צריך לרכוש. את הנושאים שמעניינים אותו הוא לומד בין כה וכה, ובשאר מטרתו להשיג את הציון הדרוש בלבד.

חלקתי, ואינני מסכים גם היום על כל דרכו של מיכה בתחום זה. אולם התפיסה המהותית, הרצון לקבל כמה שפחות תכתיבים מאחרים והיכולת להיות כמה שיותר עצמאי בבחירת העיסוקים היא תפיסה ושאיפה שקיננה ומקנת בלב רבים וטובים מאיתנו אז והיום. מיכה הסביר זאת בצורה שכלתנית ואף נהג בהתאם לכך כבר בגיל צעיר.

כמיטב הזכור לי, מיכה שלט כמעט תמיד ברגשותיו בנושאים הפרקטיים בהם עסק, כשהשכל הוא שמכתיב את צעדיו.

כדרכם של תלמידים היה אף הוא בין המעוללים תעלולים. המיוחד במיכה שכמעט אף פעם לא נתפס. מיכה לא נתן להתרגשות ולרצון להתבלט לשלוט במעשיו גם בתחום זה. נדמה לי שזאת גם הסיבה, שהמורה שאותו הרגזו יותר מכל, מעריך אותו וזוכר אותו עד היום כפיקח מבינינו.

מיכה היה מבין הראשונים לגיוס. זכורני יום הששי הראשון בו קיבל חופשה והתייצב במדיו במגרש הכדורסל כשכולנו מתאספים לשמוע חוויות. אני התגייסתי כחצי שנה מאוחר יותר ולמעשה עברתי מסלול שרות הזהה לזה של מיכה.

היוצא בזה, שמיכה היה מסביר ומייעץ לי מנסיונו ומחשבתו. ואם כי לא תמיד הסכמתי איתו, הרי למדתי ממנו רבות.

השירות בצבא היה פעם ראשונה בו נתקלו רבים מאיתנו במציאות קשה, שהחיים בה אינם תמיד כה יפים כפי שהיו בנוה מגן. זו תקופה שהבעיות וההתלבטויות בה רבות ומיוחדות. למיכה הייתה נקודת מבט מוגדרת לפיה הכיר גם בכיעור ובתופעות לא בריאות בצה"ל וגם בטוב שבו. טענתו הייתה כי יש להוציא את הטוב מהמצוי, אך יש להיזהר "לא לשבור את הראש בקיר" על ידי מלחמה "בכל העולם".

בבית הספר לשריון נחשב מיכה "לפלא". לפי מיטב הבנתי וניסיוני באותו בסיס, מיכה הצליח להכיר את המציאות של בית הספר והכפיף אותה לצרכי עבודתו. כך היה, שאצל מיכה התנהלו הדברים למופת בשעה שרבים וטובים עשו אותה עבודה, במאמץ כפול, כשאינם מגיעים לתוצאות הדרושות. מלבד התיעצויות בנושאים

"מנהלתיים" דובר בינינו רבות בנושא רמת האימון בצבא. מיכה דגל בגישה הפרקטית של שימת דגש על אימונים מעשיים, תוך שינוי תכניות האימונים בהתאם. לדעתי הוכיחה גישה זו את עצמה באותו תחום והיקף בו עבדנו.

בהתאם לרוח דברים זו היינו מאמנים עצמנו בתפעול נשק אישי, אם בבסיס ואם בחופשות השבת. לא אטעה אם אומר כי, בין היתר, אני נמנה על החיים בזכות אימונים אלה.

לקראת סיום השירות התעוררו השיחות על העתיד בחיים האזרחיים. התמונה שהצטיירה בעיני הראתה כי דרכו של מיכה נהירה לו. הוא רצה למצות, ומהר, את כשרונו, ליזום ולנהל דברים, וכדרכו, כבר חשב ומצא פתרונות מספר לנושא. רעיונותיו ומחשבותיו זכו להערכתנו ואף לזו של מבוגרים ומנוסים מאיתנו. מיכה הקדים את מרבית, אם לא את כל, חבריו ברעיונותיו, בתפיסתו ובהעזת מחשבתו.

מיכה ישאר במחשבותי כחבר פיקח ומבוגר שאפשר היה לקבל ממנו עצה נבונה לפתרון בעיה, דמות שאוכל להזכר בה ולהרהר: "כיצד מיכה היה מציג ומנתח את הבעיה, כיצד הוא היה מוצא פתרון ודרכים למטרה".

דמותך, מיכה, תמיד איתי

עמוס